

Rok 94

Mám čistý list papíru a chci vám napsat povídku pod stromeček. Venku pleská déšť, zima se pořád ještě nechce vzbudit a vstát, já sedím stolu, zebou mě palce u nohou a piju horký kafe. Mám čistý list a chci vám toho zas moc říct, mám toho hodně na srdci, ale nevím kudy do toho. Ťukám tužkou do čistého papíru a poslouchám Brontosauy. Nové Brontosauy, jmenuje se to *ZAHRÁDKY* a jako vždy se to dobře poslouchá. Krásná čeština sálá už i z názvů písniček: *PLETENKA, ŠAFRÁN, RYBKA, KOMÁR, KULIČKY, KAHÁNEK* a další. A taky písnička se jménem ROK 94. Poslouchám ji jednou, dvakrát, mnohokrát. Snažím se jednou, dvakrát a mnohokrát porozumět, co nám chtěl Honza Nedvěd o tom roce devadesát čtyři říct.

Zpívá o tom, že plakalo dobro na rohu s láskou a kolem stála lůza, v rukou kameny a bahno a za pár drobnějších je nutila smát se s výkřiky sražte je na zem a nenechte je být.

Nezní to hezky, ale nebojte se, to není vše, co nám Honza chtěl o roce 94 říct. Začínám přemýšlet. Ano právě nad těmi slovy o dobru, lásce, lůze, kamenech a bahnu začínám přemýšlet o člověcích, o každém z nás, o sobě. Co všechno to životem vláčíme na svých zádech.

Už vím, o čem vám chci na ten čistý bílý papír napsat. Potřeboval bych ale nějaké malé, chytré pomocníčky, kteří by mi s tím pomohli. Kteří by mě provedli tím labyrintem člověků. Ano, potřeboval bych tu Kvíčalu a Cvrčalu, naše malé skřítky, se kterými jsme toho už tolik zažili a kteří nám vysvětlili tolik věcí.

Zapaluju na stole voňavou vánoční tyčinku, takového dlouhého hubeného vánočního komeňka. Kouř stoupá ke stropu a kroutí se v proměnlivých serpentínách. Sleduju ten tichý kouřový tanec, tyčinka ubývá a abych řekl pravdu ani nevím, jestli jsem z té pohody náhodou neusnul. V každém případě najednou jsou tady. Vpravo na stole sedí Kvíčala, vlevo Cvrčala. „Čau kluci, to jsem rád, že jste zase tady,“ říkám já.

„Čau, čau,“ na to oni, „tak o čem si budem povídat dneska?“

„Co byste řekli tomu, kdybychom se teď před Vánoce, před koncem roku trochu pohrabali v člověkách?“ navrhuji já.

„Leží ti v hlavě ta písnička od Honzy Nedvěda, že jo?“ ptá se Cvrčala a já se jako vždycky podívám, jakže vědí to, co si jenom v duchu myslím.

„No tak už mě nenapínejte,“ povídám nedočkavě, „jak je to s náma s člověkama?“

„Tak dobře poslouchej, ať si to pamatuješ,“ povídají oba a jedním dechem pokračují: „Vy člověci i my skřítkové v sobě máme pět komůrek, takových pět soudečků a v každém bydlí něco důležitého. V prvním bydlí ROZUM. V tom druhém ŠTĚSTÍ, ve třetím pak SÍLA, ve čtvrtém HLOUPOST a v tom posledním ZLOBA. Máme je v sobě všichni. Rozdíl mezi námi je v tom, že máme každý ten soudeček jinak plný. Někomu přetéká soudeček se štěstím a ten se zlobou má skoro prázdný, jiný by zase mohl jít na trh se svým soudečkem hlouposti, pořád a pořád by mohl prodávat a stejně by mu neubývalo. Tak už to prostě je zařízeno.“

„No jo, to беру,“ na to já, „ale co dál, co mi povíte o té písničce, o dobru, o lásce, o lůze, kamení a bahnu, jak to zpívá Honza, co s tím, jak to změnit?“

„Vtip je v tom,“ povídá Cvrčala, „že tak jako je možné naplnit soudečky s rozumem, se štěstím, se silou, s hloupostí nebo se zlobou, tak je možné je i úplně vyprázdnit. Nebo aspoň skoro vyprázdnit. Některé můžou být zkrátka plné, a některé prázdné a o to jde.“

„No to se lehko řekne,“ povídám já, „ale jak?“

„My víme, že bys chtěl vědět, jak některý soudeček naplnit a některý vyprázdnit, ale to nejde. To ti nemůžeme jen tak říct, to je velké tajemství, ale každý má šanci právě o Vánocích to tajemství sám objevit. Prozradíme ti jenom, že kdo chce tohle tajemství objevit, musí začít tím, že si sám pro sebe řekne, co se mu kdy s tím kterým soudečkem přihodilo. Na co si zkrátka vzpomene. A až se probudíš,“ uculují se oba, „tak to zkus, třeba objevíš skřítkovské tajemství i bez naší pomoci. Jo a nezapomeň tu Honzovu písničku doposlouchat do konce...“

„Cože, já už zase spím a vy se mi jenom zdáte, to není skutečnost?“ ptám se zmateně já.

Ale to už cítím čím dál silnější a vtíravější smrad. Ano, smrad. Otevřu oči a nevěřím. Vánoční voňavá tyčinka, takový ten dlouhý, hubený kominiček dohořel, upadl na ubrus na stole a propálil tam dlouhou a hubenou díru. No to mě Prskavka určitě pochválí... Ale protože si z takových věcí nikdy dlouho moc nedělám, začnu přemýšlet, co se mi to před chvílí vlastně zdálo a co to ti naši skřítkové říkali. Mluvili o nějakých soudečcích, o štěstí, zlobě, síle, hlouposti, ale co bylo to poslední hergot... Soudeček s jídlem? Nebo soudeček s pitím? A už to mám, byl to soudeček s rozumem. A taky mně radili, abych si vzpomněl, co se mi kdy s kterým soudečkem přihodilo. A pak že budu lépe té písničky ROK 94 rozumět. A hlavně ji mám dobře doposlouchat do konce... Tak do toho, zkusím si vzpomenout, snad se mi něco vybaví.

Tak třeba soudeček se štěstím. V první chvíli mě napadá blbina „*co je štěstí – muška jenom zlatá*“, ale pak si přece jenom něco vybavím. To jsem byl ještě malej kluk a začal jsem jezdit s Čochtany na vandry. Na zádech usárnu, co byla skoro tak velká jako já, v ruce kytaru, co byla velká zrovna tak. No a co čert nechtěl, praskla mi na ní struna. Nosit kytaru, to prosím. Ale nosit kytaru, která má prasklou strunu a nedá se na ní proto hrát, to už je přece jenom trochu moc. Bylo nás na tom vandru tenkrát jenom pár svišťů a byl tu s námi Wimpy. Šli jsme krajem sa kytarou, co měla tu prasklou strunu a najednou jsme potkali kluka, co měl taky kytaru a Wimpy se ho zeptal, jestli nemá náhodou náhradní géčko. A měl. A jen tak nám ho dal. Wimpy se ho zeptal a co že za něj jako bude chtít. Ten kluk se udiveně podíval a řekl „*no přece nic, třeba mi ji jednou dáš až ji budu potřebovat.*“ Tenkrát jsem si to tak nějak nebral, ale později mi došlo, že takhle nějak vypadá štěstí a že je dobře, když potkávaš lidi, kteří to štěstí umějí dávat.

Tak to byla příhoda z prvního soudku a už se mi hrne do hlavy druhá. Tentokrát ze soudku síly. Není zdaleka tak stará, jako ta předchozí, tahle ještě více méně čpí novotou. Měl jsem pocit velké síly nejen v sobě, ale i v lidech okolo, když jsme letos, když byl rok 94 ještě mladý, stěhovali z jednoho pražského činžáku do jednoho kladenského paneláku Wimpyho. Věděl jsem, že se děje něco významného, že teď už tu bude s námi na Kladně a to že nám všem dodá větší sílu. Povedlo se to, byla spousta srandy a hlavně ten pocit, ten stál za to. Tolik tedy soudeček síly.

Myšlenky se najednou hrnou jedna přes druhou. Tak tedy ze třetího soudečku, ze soudečku rozumu. Letos po táboře jsem psal dopis kamarádovi Drobečkovi, ano, tomu, co nám několikrát umožnil jet na chatu v Krkonoších. Psal jsem mu o nás všech Čochtanech a hlavně o táboře. Netrvalo dlouho sa přišla odpověď. Drobeček nám v ní nabízel dvacet skoro nových stanů s podsadami. A tak jsme všichni vedoucí dali hlavy dohromady a rozumovali a rozhodli se, že by to bylo skvělé, využít jeho nabídky. Měli jsme dost rozumu a taky odvahy to provést a proto se to povedlo. Dnes už na zahradě pana Beránka v Mláce spí zimním spánkem dvacet podsad, čekají jen a jen na nás a na léto...

Stejně jako ostatní mám v sobě i čtvrtý soudeček, soudeček s hloupostí. Vzpomněl jsem si na jednu příhodu z tohoto soudečku docela nedávno, když jsme byli v Podholí. Byla tam s námi Tarka. To je Čochtanka, která byla malej svišť, když já jsem byl malej svišť. Vídali jsme se na schůzkách, na akcích, na táboře a vím, že jsme mezi sebou vedli takové žabomyší války o to, jestli získám já nebo ona nějaký ten bod navíc, nepomáhali jsme si, naopak by se dalo říct, že jsme si dělali naschvály. Dneska už to vím, byla to hloupost, co s náma lomcovala a tak by to být nemělo. Ještě na jednu hloupost si právě teď vzpomínám. Když jsem byl tak malý špunt, že jsem ještě nechodil do školy, vzal jsem při jedné hře špejli a protože jsem asi zrovna prohrával a nelíbilo se mi to, píchnul jsem ji bráškovi Kuřeti do ucha. Strašně řval. Ne že by ho to tak strašně bolelo, taky řval asi trochu naschvál, ale zkrátka, byla to ode mě pěkná hloupost.

No a tak jsem se ve svých soudečcích dostal až k tomu poslednímu, pátému. V něm se skrývá zloba. A tady si vzpomínám na jednu historku, za kterou se do dneška stydím. Kdysi mívali Čochtani klubovnu jinde než teď. Dneska je na jejím místě restaurace „*Na garážích*“. V té klubovně byl krb, dřevěné lavice, stoly, dřevo na stěnách. Tenkrát jsem byl Vydra a na schůzky s námi Rákosníčkové nechodili. V klubovně visel takový malý zelený maňásek, takový vodník a my Vydry jsme si mysleli, že je to Rákosníček. Proto jsme tomu maňáskovi dávali taky pořádně zabrat. Stříhali, trhali a rvali jsme mu jeho zelené vlasy a maňásek byl stále ošklivější a ošklivější. Samozřejmě jsem se do hyzdění maňáska výrazně zapojil a měl jsem z toho tenkrát velkou legraci. Ovšem jen do chvíle než nám někdo chytřejší řekl, že to není maňásek Rákosníček, ale maňásek, který představuje vodníka Čochtana, po kterém se náš oddíl jmenuje. Dneska to vím, byla to nějaká zloba, co s náma lomcovala a já jsem se strašně styděl a vlastně se stydím dodnes. Nikomu jsem to neřekl, až teprve teď vám...

Štěstí, síla, rozum, hloupost a zloba. Pět soudečků, co si s sebou všichni nosíme. A stále myslím na tu Honzovu písničku o dobru, lásce, lůze, bahně a kamení a už tomu rozumím lépe. To jsou všechno věci, které vycházejí z našich pěti soudečků a záleží jen na tom, jak kdo má ten který soudeček plný. Ale co mi to ještě Kvíčala s Cvrčalou vyprávěli? Přece abych nechal Honzu tu písničku se jménem ROK 94 dozpívat do konce a dobře poslouchal. Tak tedy poslouchám a koukám na ten propálený ubrus na stole přede mnou. Pokojem se nesou slova, že ti, co jsou dnes poslední, budou ráno první a že všechno nenávratně sečteno přijde a už nepůjde lhát. Dolů se jde tak strašně snadno, ale jsou cesty odkud se nejde vrátit nebo vstát. Písnička pokračuje, stojí v ní, že přes to přese všechno máme všichni v podvědomí jasnej cíl, pomáhat a v ústraní stát a že láska je to jediné, s čím přežít se dá a bolest přijde, když nejde žít.

A nevím jak vy, já jsem s pomocí Kvíčaly a Cvrčaly našel zase jedno velké člověčí tajemství, o kterém oba mluvili. Teď už vím o našich soudečcích a o tom, že občas neuškodí se do nich podívat, doplnit ty lepší a ty horší vyprázdnit a že nejlépe to jde právě teď, o Vánocích. Pak člověk i takové písničky, jako je ta se jménem ROK 94 porozumí. A co vy, nezkusíte se také podívat právě teď, o Vánocích do svých soudečků? A vůbec, co si tak poslechnout tu písničku, o které je řeč, nezkusíme?

Loupák
Vánoce 1994; Kladno